

แนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community)

เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

Development guidelines of PLC using process to enhance quality of learning management
for teachers in Na-Om school under Phayao Primary Educational service Area Office 2.

ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้กระบวนการ PLC โดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอน จำนวน 12 คน แบบสังเกตครูผู้สอนและนักเรียนขณะเรียน แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 12 คน นักเรียน จำนวน 15 คน และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC ได้แก่ ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็น สำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้ผลดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา (goal)
2. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (learning management strategy)
3. การร่วมกันสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (reflection for development)
4. ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตการณ์กระบวนการปฏิบัติจริง (learning activities and observation)
5. การร่วมกันสะท้อนคิดการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (debrief)
6. สรุปผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การนำสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ต่อไป (Next Step)

คำสำคัญ: กระบวนการ PLC, คุณภาพการจัดการเรียนรู้

*ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านยางขาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

Abstract

The purposes of this research were to propose the development guidelines of PLC process to enhance quality of learning management for teachers in Na-Om school under Phayao Primary Educational service Area Office 2. The data were collected by studying the state and the problems of using PLC process with questionnaires used by 12 teachers, 9 school board members, 30 parents, and 53 students in Prathom 4-6, the teachers and students observation while learning, the interview of 12 teachers and 15 students, and focus group about development guidelines of PLC process with 3 representative teachers, 3 educational administrations, 1 school director and 3 supervisors. Analysis of quantitative data using statistics frequency distribution percentage average and standard deviation data. Content analysis was performed to analyze qualitative.

The results as following;

The results of development guidelines of PLC process to enhance quality of learning management for teachers in Na-Om school under Phayao Primary Educational service Area Office 2 as following;

1. The goal, nominating the quality development committee, learning management.
2. The design of the Learning Management Strategy.
3. The reflection for developing a lesson plan.
4. Learning activities and observation.

5. Debrief is to create an atmosphere to exchange between model teachers and observers who can help each other with friendly method without stress. The model teachers feel comfortable

6. To summarize learning outcomes, the next step in planning a new lesson plan is to record the strengths and points that should be developed.

Keywords: Process Professional Learning Community, Quality of learning management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันมีการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ที่สร้างขึ้น การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ มีการร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน การออกแบบสถานการณ์การเรียนรู้จึงควรใช้บริบทสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนคุ้นเคยและรู้จัก อาทิ สภาพของครอบครัวชุมชน และท้องถิ่นของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาครูและผู้บริหาร ให้มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC (Professional Learning Community) คือการนำคนมาอยู่ร่วมกัน เกิดการเรียนรู้ และแบ่งปันความรู้กันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทาง การพัฒนา และมีการกำหนดให้ครูสามารถนำชั่วโมงการอบรม PLC ไปรวมกับจำนวนชั่วโมงการสอนหนังสือที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการเลื่อนวิทยฐานะ ตามหลักเกณฑ์ใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่สถานศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้น เพื่อร่วมกันวางแผนการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ออนไลน์ <http://www.ben.ac.th/> สืบค้น วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2560) ซึ่งคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร คุณภาพการจัดการศึกษาสะท้อนจากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากการสรุปผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยข้อสอบ O-NET ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2552 ของสำนักงานงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกวิชามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้น วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีคะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559)

โรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ที่มีการยุบรวบโรงเรียนบ้านนาอ้อม สาขาน้ำแบ่ง และโรงเรียนนาอ้อม สาขาห้วยขุนมารวมเป็นโรงเรียนบ้านนาอ้อม จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระยะทางห่างไกลจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ประมาณ 40 กิโลเมตร ปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนทั้งหมด 147 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีฐานะยากจน นักเรียนส่วนใหญ่

อาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย เนื่องจากบิดา มารดาไปทำงานต่างจังหวัด มีครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 13 คน ครูผู้สอนส่วนมากเป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการสอนน้อย ครูจัดการเรียนการสอนตามหนังสือเรียนไม่มีการใช้ศาสตร์การสอน ทำให้นักเรียนไม่สนุกกับการเรียน ครูขาดการสร้างกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่มีการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ส่งผลให้คุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระที่ได้ระดับผลการเรียน 3 ขึ้นไป ไม่เป็นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ผลการสอบระดับชาติ O-NET ในปีการศึกษา 2557 เกือบทุกวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2, 2558)

จากการวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า คุณภาพของนักเรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการเรียนการสอนเป็นปัจจัยหลัก และคุณภาพการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู การยกระดับคุณภาพการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างคุณภาพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559) การพัฒนาครูนำไปสู่การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูผู้สอนเพื่อร่วมมือร่วมพลัง เรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (เรวณี ชัยเขวรัตน์, 2559) การพัฒนาดตนเองของครูเพื่อเป็นบุคคลเรียนรู้ (Learning person) และร่วมกับสมาชิกของ PLC พัฒนาซึ่งกันและกัน ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติ (interactive learning through action) คือ มรรควิธีแห่งชีวิตที่มีความสุข (วิจารณ์ พานิช, 2555)

จากสภาพปัญหาที่พบและความสำคัญของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ กระบวนการ PLC โรงเรียนบ้านนาอ้อมจึงได้ใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยเริ่มดำเนินการ ในปีการศึกษา 2559 มีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา 2) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การร่วมกันสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังเกตการณ์กระบวนการปฏิบัติจริง 5) การร่วมกันสะท้อนคิดการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) สรุปผลเรียนรู้จากการปฏิบัติการนำสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ต่อไปอีก 2 รอบ จากการดำเนินการ พบว่า ครูมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำกันในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ครูมีความผูกพันกัน การเรียนรู้ที่ครูแต่ละคนได้ระหว่างทำงานแบบ PLC คือ ทำให้ได้เพิ่มทักษะและศักยภาพเฉพาะของตนมากยิ่งขึ้น และร่วมมือร่วมใจกันยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้น แต่ยังมีปัญหา คือ ครูยังไม่ค่อยชัดเจนในเรื่องของกระบวนการ PLC ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 12 คน
2. ขอบเขตเวลา ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ มิถุนายน พ.ศ. 2560 ถึง กันยายน พ.ศ. 2560

ตาราง 1 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการ	เครื่องมือ/วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูลและการสังเคราะห์ข้อมูล
ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	สอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	1. ครูผู้สอน 12 คน	ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
		แบบการสังเกต	ครูผู้สอน 12 คน	วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Synthesis)
		แบบสัมภาษณ์	1. ครูผู้สอน 12 คน 2. นักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 15 คน	
ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม	หัวข้อการประชุม เชิงปฏิบัติการ แบบการสนทนากลุ่ม	ครูผู้สอน 12 คน ตัวแทนครูผู้สอน 3 คน ผู้บริหารการศึกษา 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และศึกษานิเทศก์ 3 คน รวมทั้งหมด 10 คน	วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Synthesis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในภาพรวมยังพบว่า ประเด็นที่มีสภาพไม่ดีและมีปัญหามาก ได้แก่ การเสนอประเด็นพฤติกรรมของนักเรียนที่พบจากการเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีการในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตร และการร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ รวมถึงสิ่งที่เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี และสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงในครั้งต่อไป

2. แนวทางพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้ผลดังนี้

2.1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา (goal)

2.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2.1.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักแก่คณะครูในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2.1.3 คัดเลือกหรือสร้างเครื่องมือในการคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหาเพื่อเลือกพฤติกรรมเป้าหมายของการออกแบบการเรียนรู้

2.1.4 คณะกรรมการหาแนวทางร่วมกันหรือข้อตกลงร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ปกครอง

2.1.5 ครูร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ปกครองกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา เพื่อทำให้พฤติกรรมเป้าหมายนั้นบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

2.1.6 ครูร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

2.2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (learning management strategy)

2.2.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้ครูมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

2.2.2 เสริมสร้างความตระหนักให้ครูมีการพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเพื่อช่วยครูสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2.3 ครูร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเรียนรู้พร้อมกับเพื่อนครูเกี่ยวกับปัญหา และการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึงทุกสัปดาห์

2.2.4 ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับผู้เรียน สัมพันธ์กับเนื้อหาบริบทของผู้เรียน มีการใช้สื่อการเรียนที่หลากหลายสามารถกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน และมีการออกแบบการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อทำให้พฤติกรรมเป้าหมายนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2.5 ส่งเสริม กระตุ้นให้ครูทุกคนได้จัดทำ และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบอย่างน้อย 1 หน่วยการเรียนรู้ ต่อครู 1 ท่าน ต่อ 1 ภาคเรียน

2.3 การร่วมกันสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (reflection for development)

2.3.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร ร่วมกันตรวจสอบแผน กระบวนการนำไปใช้

2.3.2 สร้างความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน
วิธีการสอน และการทำสื่อการสอน ที่ช่วยน้อง น้องช่วยพี่

2.3.3 กระตุ้นให้ครูนำผลจากการร่วมมือกันสะท้อนคิดมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้
ให้มีความสมบูรณ์

2.4 ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตการณ์กระบวนการปฏิบัติจริง (learning activities
and observation)

2.4.1 ส่งเสริม ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ตามที่ได้
ออกแบบไว้ ใช้สื่อที่ทันสมัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียน เกิดทักษะด้านการคิด และความคงทนของความรู้

2.4.2 ทำปฏิทินการปฏิบัติการสอนของครูต้นแบบ (model teacher) และการสังเกต
การสอนของเพื่อนครู (buddy teacher) และผู้เชี่ยวชาญ

2.4.3 ส่งเสริมให้ครูมีการถ่ายวิดีโอทัศนขณะการจัดการเรียนรู้

2.4.4 สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน

2.4.5 กำหนดเป้าหมายในการสังเกตการสอนให้ชัดเจน

2.5 การร่วมกันสะท้อนคิดการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (debrief)

2.5.1 สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้สังเกตการสอนควรเป็นไปแบบ
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนุกสนาน ไม่เครียดครูผู้สอนเกิดความรู้สึกสบายใจเหมือนมีเพื่อนมาช่วยวางแผน
แก้ปัญหายุทธกรรมของนักเรียน

2.5.2 กำหนดให้มีการบันทึกข้อเสนอแนะที่ได้จากการปฏิบัติการเพื่อนำไปปรับ แก้ไข
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

2.5.3 โรงเรียนนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6 สรุปผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การนำสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ต่อไป

2.6.1 กำหนดให้มีการบันทึก จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ของการปฏิบัติการ

2.6.2 กระตุ้นให้ครูได้นำจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ของการปฏิบัติการการเรียนรู้ไปใช้
ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ ก่อให้เกิดนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศาภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในภาพรวม
ยังพบว่า ประเด็นที่มีสภาพไม่ดี และมีปัญหามาก ได้แก่ การเสนอประเด็นพฤติกรรมของนักเรียนที่พบจาก
การเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีการในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตรและการร่วมกันแสดงความคิดเห็น
เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ รวมถึงสิ่งที่เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี และสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงในครั้งต่อไป เนื่องจาก
ที่ผ่านมาครูไม่ค่อยมีการพูดคุย ปรีกษา แลกเปลี่ยนกันเพราะครูผู้สอนประถมศึกษาต้องดูแลนักเรียนตลอดเวลา
ส่งผลให้ต่างคนต่างแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองดังนั้นการใช้กระบวนการ PLC น่าจะช่วยให้ครูมาพบปะกัน
แลกเปลี่ยนรู้กันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี แยมกสิกร (2559) และ เรวณี ชัยเชวรัตน์ (2559) กล่าวถึง

คุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิด PLC คือ การทำงานร่วมกันเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมุมมองและค่านิยมที่คล้ายคลึงกันร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (collective responsibility for students learning) โดยมีการตั้งเป้าหมายร่วมกันคือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสนทนาร่วมกันภายในกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอน และการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติ รวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดได้ดีขึ้นอย่างสร้างสรรค์การร่วมมือร่วมพลัง (collaboration) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็งและเข้มข้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชฐ เกษวงษ์ (2556) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า 1) การสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ 2) การจัดให้ครูมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญระหว่างกัน 3) การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน 4) การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม และ 5) การสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันในการทำงาน และสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2556) ได้กล่าวถึง บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 คือ ไม่ตั้งตนเป็นผู้รู้ แต่เป็นผู้เรียนรู้ เรียนพร้อมกับศิษย์ เรียนรู้พร้อมกับเพื่อนครู PLC เรียนรู้จากการปฏิบัติ การทำหน้าที่ครู ฝึกการออกแบบการเรียนรู้ สร้างความรู้อันใช้เอง เพื่อทำหน้าที่คุณอำนวย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู และเผยแพร่เป็นผลงานวิชาการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโลก เรื่องการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นนักรุกออกไปใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชนในสถานประกอบการ ฯลฯ และในโลก จัดให้ศิษย์เรียนรู้จากชีวิตจริง PBL เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจน ส่งเสริมให้ศิษย์เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโลก เป็นตัวอย่างและเสวนากับศิษย์เรื่องความดี คุณธรรมจริยธรรม เชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริงชีวิตจริง

2. แนวทางพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ควรดำเนินการดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา (goal) โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักแก่คณะครูในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือในการคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหา เพื่อเลือกพฤติกรรมเป้าหมายของการออกแบบการเรียนรู้ คณะกรรมการหาแนวทางร่วมกันหรือข้อตกลงร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ปกครอง ให้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อทำให้พฤติกรรมเป้าหมายนั้นบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และครูร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร 2) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (learning management strategy) โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้ครูมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น มีการใช้สื่อการเรียนที่หลากหลายสามารถกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียนเสริมสร้างความตระหนักให้ครูมีการพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือเทคนิคการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเพื่อช่วยครูสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเรียนรู้พร้อมกับเพื่อนครูเกี่ยวกับปัญหา และการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนทุกสัปดาห์ ส่งเสริม กระตุ้นให้ครูทุกคนได้จัดทำ และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบอย่างน้อย

1 หน่วยการเรียนรู้ ต่อครู 1 คน ต่อ 1 ภาคเรียน 3) การร่วมกันสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (reflection for development) โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน แบบกัลยาณมิตร ร่วมกันตรวจสอบแผน กระบวนการนำไปใช้สร้างความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอน และการทำสื่อการสอน พี่ช่วยน้อง น้องช่วยพี่ และกระตุ้นให้ครูนำผลจากการร่วมมือกันสะท้อนคิดมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ 4) ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตการณ์กระบวนการปฏิบัติจริง (learning activities and observation) โดยการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ตามที่ได้ออกแบบไว้ ใช้สื่อที่ทันสมัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียน เกิดทักษะด้านการคิด และความคงทนของความรู้ ทำปฏิทินการปฏิบัติการสอนของครูต้นแบบ (model teacher) การสังเกตการสอนของเพื่อนครู (buddy teacher) และผู้เชี่ยวชาญ ส่งเสริมให้ครูมีการถ่าย วิดีทัศน์ขณะการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนและกำหนดเป้าหมายในการสังเกตการสอนให้ชัดเจน 5) การร่วมกันสะท้อนคิดการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (debrief) โดยการสร้างบรรยากาศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้สังเกตการสอนควรเป็นไปแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนุกสนาน ไม่เครียด ครูมีการบันทึกข้อเสนอแนะที่ได้จากการปฏิบัติการกิจกรรมเพื่อนำไปปรับแก้ไขในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป และ 6) สรุปผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การนำสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้รอบใหม่ต่อไป (Next Step) โดยการกำหนดให้มีการบันทึก จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ของการปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ครูได้นำจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ของการปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้รอบใหม่ก่อให้เกิดนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งโรงเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากกระบวนการ PLC เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัย การรวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครูทั้งโรงเรียนใน การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู นอกจากนี้ ครูจำเป็นต้องพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป พิณสุดา สิริรังสรรค์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนา มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง /ครูต้นแบบ (master teachers) เพื่อช่วยครู มีระบบการนิเทศ ติดตามและพัฒนาการทำงานของครูในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครู และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครูให้น้อยลง และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชฐ เกษวงษ์ (2556) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า 1) การสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ 2) การจัดให้ครูมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญระหว่างกัน 3) การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน 4) การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคำนิยม และบทสวดมนต์ และ 5) การสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระดับนโยบาย

1.1.1 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัด ส่งเสริม การสร้างความเข้าใจ กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต ให้ตระหนัก รับรู้ นโยบายและแนวทางการนำกระบวนการ PLC ไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.1.2 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สร้างความตระหนัก รับรู้ กับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง และองค์กรคณะบุคคลให้เห็นชอบในหลักการตามนโยบายการนำกระบวนการ PLC ไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

1.2 ระดับปฏิบัติ หรือระดับสถานศึกษา

1.2.1 ด้านผู้บริหาร ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และนำแนวทางพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ไปปรับใช้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

1.2.2 ด้านครูผู้สอน มีความพร้อม ยอมรับและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ยอมรับ ความคิดเห็น ของผู้อื่น เรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการสร้างกลุ่ม เพื่อรวมพลัง ร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1.2.3 ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อทำให้พฤติกรรม เป้าหมายนั้นบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ทำในขอบเขตของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านนาอ้อม ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในบริบทของกลุ่มโรงเรียนหรือระดับอื่น ๆ เพื่อจะทำให้รู้ว่าการนำกระบวนการ PLC ไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้การใช้กระบวนการ PLC มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พะเยา เขต 2, สำนักงาน. (2558). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ปีการศึกษา 2558. พะเยา: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษา, สำนักงาน. (2554).
แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- พิเชฐ เกษวงษ์. (2556). การนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พิณสุดา สิริรังสรรค์. (2557). การยกระดับคุณภาพ ครูไทยในศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ
“อภิวิวัฒนาการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย” (6-8 พฤษภาคม 2557).
- มนตรี แยมกสิกร. (2559). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : ความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของครู Professional
Learning Community: Challenges in Self – Development of Teachers การประชุมทางวิชาการ
ของคุรุสภา ประจำปี 2559 “การวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”.
39-46 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เรวณี ชัยเชวรัตน์. (2559). บทความเรื่อง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning
Community: PLC)”. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2559). การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2559. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตลาดาพลับลิเคชั่นจำกัด.
(2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตลาดาพลับลิเคชั่นจำกัด.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวง
ศึกษาธิการ. นโยบายการจัดการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.ben.ac.th/>. สืบค้น วันที่
18 กรกฎาคม พ.ศ. 2560.